

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.: v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Težki dnevi

Vsak pokret je podvržen zakonu razvoja. Tudi delavski. Na razvoj pokreta morejo vplivati dobro ali pa kvarno različni faktori. Dobro predvsem, ako je ustvarjena v časih pokreta tista borbena in neuklonljiva sila, ki naravnost tira pokret proti cilju. Kvarno pa vplivajo trenutne razmere: vse obča kriza. Kriza gospodarstva in kriza idejnega življenja.

Za pokret je kriza idejnega življenja nevarnejša kakor pa kriza gospodarstva. Kajti materielne dobrine moremo veliko prej nadomestiti. Duhovno razsulo potrebuje desetletja in desetletja, da ozdravi rane, ki jih je zaskalo to razsulo.

V delavskem svetu so se zgodile zadnja leta velike izpremembe. Delavske organizacije in ustanove s silo uničujejo, nove ustanavljajo z namenom, da bi dali delavstvu drugačno smer. Ponekod je šel ta proces mirnejše, ponekod burnejše in so tekli potoki krvi. V Avstriji so se bili delavci za svoje pravice z junaštvom, ki vzbuja občudovanje.

Iz tega stališča so za delavce resnično težki dnevi. Tudi radi tega, ker morejo vplivati razdiralno tudi duhovno. Kajti slabičev se polasti ob takih razmerah malodušnost in so sposobni, da postanejo najbolj navdušeni hlapi zatiralcev proletarijata. Vzdržali bodo le tisti, ki so do dna duše prekvani z zavestjo, da se bore za pravično stvar in da morajo ravno radi tega zmagati.

Zavedni proletarec namreč ve, da brez boja in žrtev ne bo dosegel svojih pravic. Kapitalizem bo poskušal, da obdrži brezpogojno svojo oblast. Pri tem ne bo in ne izbira sredstev. Zavedni proletarec ve, da je boj med kapitalizmom in socializmom boj dveh družabnih naziranj, ki ne moreta živeti eden poleg drugega. Ravno radi tega so prišli ti težki dnevi in bodo prišli še hujši. Kajti kadar se ruši staro in vstaja novo, so navadno hudi potresi.

Težke dneve preživljamo pa tudi mi katoličani. Usodno je to: Čim bolj poudarjajo sinovstvo božje, tem manj ga je med katoličani samimi. Pri vseh mogočih prilikah poudarja avtoriteto, zlasti je na dnevnem redu »Quadragesimo anno«, niso tisti, ki tako detektivsko budno pazijo nad krščanskimi socialisti, pokazali in dokazali niti z najskromnejšimi začetki, kakšna naj bo tista stanovska družba. Praksa dokazuje nasprotno. Pogorišča na političnem, socialnem in gospodarskem polju.

Nekaj se jim je pa le posrečilo. Dosegli so, da je krščansko usmerjeno delavstvo stalo več ali manj ob strani, ko so morali sprejeti njihovi bratje in sestre vso pezo, pa tudi vse posledice boja za svoje pravice. Krščansko delavstvo so v očeh delavskega sveta diskreditirali.

Moramo pa takoj ugotoviti, da nočemo reči in trditi, da ne bi bili krščanski delavci iskreni delavci. Le šibki so bili v tem, da so se pod parolo katoliške skupnosti in borbe proti brezverskim marksistom pustili uspraviti. Prezrli so, da so dobili glavno besedo kapitalistično usmerjeni »katoliški« voditelji; da so takrat, ko so rohnili proti brezverstvu v delavskih vrstah, sklepali dogovore z javnimi pogani in bogatajci; da so takrat, ko so peli slavospeve demokraciji, tajno pristajali na absolutistične režime. Šlo je le za to, koliko bo njihov levji del. Iskreni zavedni delavci iz krščanskega tabora tudi niso ušli svoji usodi. Morali so v koncentracijske tabore, v zapore, v prognanstvo in tudi v smrt. Kjer tega še ni, bo pa prav gotovo. Kajti usoda delavstva in delovnega ljudstva je vedno ista. Ravno radi tega doživljamo, da slave katoličanstvo na najvišjih mestih tistih mož, ki se vežejo in družijo z osebami, ki cinično premišlujejo in javno pribijajo, kaj jim bolj dopade, da delavce streljajo ali obešajo. »Katoliška pobožnost« in poganski cinizem sta si podala roko.

Krščansko delavstvo si mora biti na jasnem, kaj je pravo iskreno življenje po naukih

naše vere; v koliko je naša dolžnost, da delujemo v skupnosti in kje je meja tega skupnega delovanja. Življenje nam je dalo dovolj naukov, in sicer takih, da jih mora tudi slepec videti. Krščanskemu delavcu mora biti jasno, da ni mogoče nikako sodelovanje za korist kapitalizma, za kompromisarske nakane raznih veličin, četudi si nadeje blesteča imena katoliških mož, mora mu biti jasno, da je imeti mogoče zveze le s iskrenimi osebami, ki imajo krščanstvo bolj v delih, kakor pa v besedah. Težke dneve ima delavstvo tudi radi tega, kakor smo že omenili, da ni tiste notranje borbenosti in notranje resnosti. To so pokazali pretekli predpustni dnevi pri nas. Toliko veselje, plesov raznih poklicnih strok, in vse dobro obiskanih, da je skoraj nepojmljivo, kako je to mogoče. Tukaj sta se znašla na skupni točki proletarec in kapitalist. In to je slabo. To je slabo zlasti za delavsko zavednost. Tudi v tem pogledu je še veliko dela. Taka vzgoja ni delavska.

Težki dnevi, ki jih delavstvo preživlja, morajo še bolj strniti delavske vrste, ideja za skupno proletarsko fronto mora postati še bolj živa, zlasti pa mora biti jasno, da je za krščanske socialiste samo eno mesto, to je pri proletariatu. Pa naj bo to mesto težko ali veselo — naša je.

Zmaga razredno zavednega delavstva

Huda jama, 18. febr.

V nedeljo 18. t. m. so bile volitve v II. rudarsko skupino. Volilo se je štiri delegate (zaupnike) in štiri namestnike. Vsak volivec je napisal na glasovnico 8 rudarjev. Oni štirje, ki imajo največ glasov, so delegatje, nadaljnji štirje namestniki.

Razmnoženi in med delavstvo razdeljeni sta bili dve listi. Lista razredno zavednega delavstva, katere nosilec je bil tov. Diacci, in pa lista Narodne strokovne zveze. Tov. Diacci je bil z vsemi kandidati, ki so bili na njegovi listi, izvoljen z veliko večino. Dobili so glasov po številu kakor sledi:

Lista tov. Diaccija: Diacci 189, Jančič 147, Klajnšek 138, Starc 133, Repše 125, Hribšek 123, Zupan 109.

Lista Nar. strokovne zveze: Špen-de 93, Mejač 92, Priman 73, Dornik 71, Hribar 54, Zdolšek 52, Šuntar 49.

Volivnih upravičencev je bilo 264, oddanih glasov pa 227. Tako je dobil tov. Diacci 80 odst. oddanih glasov. Pripomnimo, da je bila agitacija mirna. Razdelili smo kandidatno listo med vse rudarje. Dosedanje naše pošteno delo za rudarje pa je bila agitacija za nas.

Visok funkcionar Narodno strok. zveze v Hudi jami je pred kratkim pripovedoval pazniku, da imajo organiziranih 180 članov. Pa vpraša paznik: »Potem pa Diaccijevih nič ni?« »Seveda ne,« se odreže š. No, pa saj ni nič posebnega, če š. reče malo drugače kot je res. Oh, Špende, februar je taklo kratek mesec, pa si ga že tolikokrat polomil. Kaj bo pa šele prihodnji mesec.

Delavci so pa rekli: »Mi hočemo imeti za za-

Naša delavska kultura

Dva bregova: V soboto, dne 17. t. m. je mladina JSZ igrala v dvorani Del. zbornice dramo »Dva bregova«. Nastop je bil prav posrečen, tako po zunanjem efektu kot po notranjih znakih mladinske orijentacije. Ni še dolgo, ko bi bilo v Ljubljani zelo tvegano prirediti dramo pod firmo JSZ. Ze ime samo je vzbujalo pri nekaterih odvratne občutke in igrati pred pol prazno dvorano ni nič kaj prijetno. Pri »Dveh bregovih« pa je bila dvorana Del. zbornice skoraj polno zasedena. Vztrajni borci so zmagali. Tudi v Ljubljani so si počasi s svojo vztrajnostjo priborili kader svojega posljalstva. In to je ravno prav posebno pomembno. Če smo pogrešali inteligenco, to še ni žalostno, ker ljubljanska inteligenca se zbira itak le v kavarinah pri brezplodnih debatah in pa še morda — na plesih. Pogrešali pa nismo mladine, to je, kar nas je posebno veselilo. O igranju samem se moremo izraziti le pohvalno. Saj so nas posamezne osebe naravnost presenetile. Ton in smisel igre je zlasti v drugem dejanju naravnost kričal v poslušalce, tako živo so igrali. Posamezni prizori so bili tako živi in življenjski, da prav malo takih vidimo v gledališču. — Ljubljana naj bi bila vzgled vsem skupinam v tem oziru. Zbrati mladino in zaposliti jo, to je in mora biti prav posebno važna naloga naših skupin. Zagorje drži dobro, a kje so drugi kraji? Dva bregova nista le pri starejši generaciji, ampak sta prav ostro ločena tudi pri mladini. In kar skupaj spada, naj tudi skupaj koraka.

upnike može, katerim lahko zaupamo, take, o katerih vemo, da to, kar rečejo, drži, in da to, kar obljubijo, izpolnijo.

Živela delavska zavest!

Vevško delavstvo enotno protestira

Vevško papirniško delavstvo že dolgo ni spregovorilo. Mirno in brez vidnega odpora že par let sprejema vso težo krize na svoje ramena. Kljub vsej bedi in občutnemu pomanjkanju radi izgube zaslužka, ki gre v stotisoče dinarjev, delavstvo vztraja v delu z nezmanjšano pridnostjo in ne oziraje se na to, da mu je podjetje vso težo krize naprtilo na njegove rame. Podjetje je šlo mimo vsega tega z zaprtimi očmi ozirajoč se le na zaščito nezmanjšanih dobičkov. Namesto, da bi bilo podjetje izkazalo hvaležnost delavstvu za njihovo vztrajnost in discipliniranost, je prav to gospodarsko depresijo izrabilo proti delavstvu in mu zadajalo udarce, ki so globoko segali v čut dostojanstva delavstva in avtoritete njihovih zakonitih zaupnikov. Delavstvo zna premagati vse gmotne stiske, če vidi, da gre za obstoj podjetja, toda če so ogrožene in prav s strani podjetja tepane njihove moralne in socialne pravice, pa ne more mirno mimo tega.

Ko je bil pred par leti krivično preganjan in odpuščen takratni glavni obratni zaupnik Karel Pintar se je podjetje čutilo zmagovalca in vedno bolj briskiralo funkcijo obratnih zaupnikov in jih skušalo spraviti na kolena. Ko so bili v mesecu januarju tega leta na novo izvoljeni obratni zaupniki, so smatrali za nujno potrebno, da opozore obratno vodstvo na nekatere nedostatke v podjetju z željo, da naj se iste odpravi. Te želje so obratni zaupniki sporočili ravnateljstvu v pisni vlogi, katero navajamo:

1. Poveča naj se (kar je bilo že lani obljubljen) baraka za shrambo koles, ker je sedaj najbolj primeren čas radi malega števila shranjenih koles. Obenem naj se naredi primeren lokal za sestanke obratnih zaupnikov, ker po enem letu obljubljenega prostora v tovarniški koloniji še danes nimamo. Prostor obratnim zaupnikom določa člen 16 delovnega reda.

2. V vratarški loži naj se tista zapora odpravi, ker je zelo nepraktična in morajo tisti, ki ostanejo med opoldanskim odmorom v obratu, lezti pod njo nazaj, potem ko oddajo svoje karte vratarju.

3. Ker podjetje še vedno ne obratuje v polnem obsegu ter s tem delavstvo izgubi mnogo delovnih dni, se opaža, da nekateri delovodje zelo pristransko razdeljujejo delo. Prosimo, naj bi obratno vodstvo dalo vsem delovodjem nalog, naj oni pri razdeljevanju dela postopajo pravično, ter naj po potrebi v tem oziru delajo v sporazumu z obratnimi zaupniki dotičnih oddelkov.

4. Odbor obratnih zaupnikov je sklenil, da bodo odslej naprej v malih zadevah, tičočih se specialno samo določenih oddelkov, zastopali posamezne oddelke zaupnikov po sledečem razporedu (naveden razpored). Kar se pa tiče važnejših zadev, pa zastopa vse delavstvo starešina ali celokupni zbor obratnih zaupnikov.

5. V zadevi Stibrič Franc naj se obratno vodstvo končno odloči ter prosimo za jasno stališče podjetja glede te zadeve. Če je Stibrič kriv, je s tem, kar časa je že premeščen v Vevče k slabše plačanemu delu, dovolj zadostil svoji krivdi. Ima osemčlansko družino in mislimo, da mora biti za toliko želocev že precejšen zaslužek, da jih natisi. Naj bi se cenjeni naslov pri svoji odločitvi tudi na to oziral.

O gori navedenih točkah želimo razgovor v najkrajšem času. K razgovoru naj se povabi celokupni odbor obratnih zaupnikov.

Ravnateljstvo je gorenjo vlogo kratko malo zavrnilo z motivacijo, da ni sestavljena v duhu prošnje. S tem je ravnateljstvo dokazalo, da hoče svojo nenaklonjenost napram izvoljenim zaupnikom še povečati. Morda se ravnateljstvo pri tem ni zavedalo, da stoji celokupno papirniško delavstvo odločno

za svojimi izvoljenimi zaupniki in da so zahteve navedene v gorenji vlogi zahteve celokupnega delavstva, ki jih bo tudi izvajalo. Sestanek vevškega delavstva, ki je bil naperjen proti postopanju podjetja je nazorno pokazal, da stoji delavstvo neomajeno in enotno za svojimi obratnimi zaupniki in da nikakor ne bo dopustilo, da se jih izigrava, omalovažuje in briskira s strani kogarkoli. Delavstvo je zopet spregovorilo in obsodilo tako postopanje podjetja. Z obžalovanjem je delavstvo ugotovilo, da tudi na merodajnem mestu, kamor so se obrnili obratni zaupniki za pomoč in zaščito, niso našli razumevanja, kakor bi bilo pričakovati. Vloga ali bolje rečeno prošnja, ki so jo predložili obratni zaupniki ravnateljstvu, se je na sestanku celokupnega delavstva spremenila v zahtevo; in sicer zahtevo celokupnega delavstva in na teh zahtevah delavstvo vztraja do konca. Delavstvo je na sestanku enodušno sprejelo naslednjo resolucijo in jo predložilo ravnateljstvu podjetja.

1. Delavstvo najodločneje protestira proti ravnanju ravnatelja Jahna, kateri je odklonil razgovor z obratnimi zaupniki, češ, da vloga z dne 22. januarja ni bila pisana v obliki prošnje.

2. Delavstvo poudarja, naj se njihovi obratni zaupniki smatrajo za zakonite zastopnike ter ne dopusti, da bi se poniževali s tem, da se silijo prosjačiti okoli zastopnikov podjetja.

3. Zahtevamo, da podjetje takoj pristopi k razgovoru s celokupnim zaupniškim zborom o vseh točkah zavržene spomenice.

4. Zahtevamo, da podjetje že vendar prične redno obratovati in naj za to preskrbi potrebna naročila. Če pa se to kljub prizadevanju podjetja ne da doseči, naj se pa zaposli pri zmanjšnem obratovanju čim več delavstva, ker nikakor ne gre, da podjetje gleda samo na svoj nezmanjšani dobiček, a delavstvo pri tem trpi pomanjkanje. Potem naj se gleda na to, da posamezni delovodje in mojstri ne bodo delavstva pošiljali domov, kadar se njim zdi, ker je dela kljub temu dovolj s čiščenjem strojev, ki so radi pretiranega varčevanja zane-marjeni, radi česar so lažje mogoče požarne katastrofe ter je življenjska varnost delavstva ogrožena.

5. Najodločneje zahtevamo, da se Stibriču Francu povrne škoda v iznosu 1400 Din, katere je utrpel zaradi nepotrebne premestitve k slabše plačanemu delu. To zahtevamo zato, ker je Stibrič po izjavi ravnatelja popolnoma nedolžen. — V 6. resoluciji zahteva delavstvo, da bi podrejen organ tovarne ne smel feldvebelsko ravnati z njim.

7. Delavstvo najodločneje zahteva, da se ta resolucija upošteva in izjavlja, da stoji za svojimi zaupniki v enotni fronti ter jih bo ščitilo z vsemi

razpoložljivimi sredstvi pred morebitnimi preganjanji.

Sedaj si lahko vsak napravi sam sodbo.

Delavstvu postopanje obratnega vodstva ni nerazumljivo. Kakor smo že zgoraj omenili, gre obratno vodstvo za tem, da obratne zaupnike onemogoči in uvede v podjetje absolutizem, pri čemur bi bilo delavstvo podrejeno milosti in nemilosti obratnega vodstva. To nam zlasti potrjuje dejstvo, da je bila zavržena vloga obratnih zaupnikov, v kateri so bile izražene želje delavstva, katerim bi bilo podjetje brez vsakih težkoč lahko ugodilo. Ne bomo ugibali, kaj se prav za prav skriva za tem postopanjem podjetja. Ne motimo se, če ugotovimo, da podjetje pripravlja teren za odpoved kolektivne pogodbe in redukcijo plač. Za doseg te namenov pa je treba predvsem desorganizirati delavstvo in zmanjšati vpliv obratnim zaupnikom. Delavstvo pa je in bo ponovno pokazalo, da se v borbi za svoje gmotne in socialne pravice ne da zlomiti.

Rezultat vsega tega pa je, da je radi enotnega nastopa delavstva podjetje končno pristalo na razgovor o predloženi vlogi obratnih zaupnikov in je zadnji terek po posredovanju Inspekcije dela zahtevam v glavnem tudi ugodilo. Upamo, da se je v delavstvu s tem utrdila nova zavest, da je le organizacija, ki predstavlja solidarnost delavstva, najučinkovitejša inštanca za doseg svojih pravic.

Gibanje zavarovanih delavcev in nameščencev pri SUZOR-u

v mesecu novembru 1933.

V mesecu novembru 1933 je bilo zavarovanih v celi državi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev 540.690 delavcev in nameščencev. Te številke pokazujejo, da je članstvo napram prejšnjemu mesecu padlo za 8771 članov, napram mesecu novembru lanskega leta pa je zaposlenih 6755 delavcev manj.

Povprečna zavarovana plača znaša 22.79 Din in je napram novembru lanskega leta nižja za 1.21 Din. Ta padec je posledica tega, ker se je članstvo višjih razredov z dnevnico nad 24 Din dnevno zmanjšalo za 29.278 članov, na drugi strani pa povečalo število članov nižjih razredov z zavarovano plačo pod 24 Din dnevno in to za 22.423 članov.

Kovinarji

Javornik. Strokovni tečaj zadnje nedelje je obravnaval temo: Naša industrija. Predavatelj dr. Aleš Stanovnik je v svojem lepo zasnovanem govoru orisal našo težko železno industrijo posebno KID. Če pogledamo nazaj prva povojna leta, takrat si je delavstvo v svojih strokovnih organizacijah priborilo po vseh kulturnih državah še precej dobro socialno zakonodajo in tudi plače so še nekoliko odgovarjale. To je držalo takole do leta 1926. Po tem letu pa vidimo, da je vsako leto slabše. Podjetja se leto za leto bolj racionalizirajo, s tem pa mislijo, da je njihova dolžnost pospraviti tudi večje dobičke. Če pogledamo bilance, so vsako leto višje. Delavstva v obratih je vedno manj, produkcija se veča, podjetniki pa vpijejo, da je kriza. Natančno je predavatelj to pokazal, ko je prebral bilanco KID od leta 1933. Iz tega poročila se vidi, da se je dobiček podjetja podesetoril, delavske plače pa se manjšajo. To početje mora privedi delavstvo v trdno prepričanje, da je edina rešitev iz tega težkega položaja le delavska skupnost. Ob koncu je še na kratko orisal, kako si domišljujejo današnji

državniki ureditev držav. Eni so za korporativne stanovske ureditve, drugi za kolektivne, tretji zopet za stare, po liberalnem vzorcu. Delavstvo ne more pričakovati ne od ene ne od druge nobenega izboljšanja, kajti, dokler se ne omeji zasebna lastnina, za kar pa se nihče ne ogreva in si od tistih, ki kaj imajo, tudi ne bo, toliko časa bo delavstvo še vedno izpostavljeno kapitalizmu, da ga izkorišča po mili volji.

Kleparji

Ljubljana. V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil sestanek naše skupine. Kot vsak je tudi ta pokazal, da se člani zavedajo svoje dolžnosti in znajo ceniti delo v organizaciji. Z odobravanjem je bil sprejet referat tov. tajnika, ki je poročal o položaju organizacije.

Sprejel se je predlog tov. Ferkova, da se članarina poviša od 11 na 15 Din mesečno — za brezposelne 2 Din.

Sklenilo se je tudi, da skupina prispeva od vsakega člana plačane članarine četrtletno JSZ za tiskovni sklad 3 Din.

Tovariši na delo za pošteno strokovno organizacijo. Klepar.

Viničarski vestnik

Sovražniki viničarjev

Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru je na svojem letošnjem obnem zboru sprejela tudi predlog, naj se sedanji viničarski red spremeni radi nevzdržnih vinogradniških razmer. Ljutomersko Vinarsko društvo je tudi že izготovilo tozadevni predlog, ga razposlalo vsem ostalim vinarskim društvom z naročilom, naj ga podpišejo in ga kot samostojni predlog, vsaka v svojem imenu, pošljejo kr. banski upravi.

Da gre ravno iz Ljutomera vedno največja gonja proti sedanjemu viničarskemu redu in ravno od strani vinogradnikov, kateri svoje viničarje najslabše plačujejo in viničarskega reda drugače ne priznavajo, kakor če se jih v to pravnim potom prisili, je že itak znana reč. Zato se tudi sedanje akcije proti viničarskemu redu ne bojimo. Saj smo ravno viničarji tu v vinorodnih krajih dravske banovine pravi delovni narod, nikakor pa ne dotični ljutomerski vinogradniki. Nas je tisoče, teh pa je komaj nekaj deset. Zato brez nas in brez našega pristanka do kakšne spremembe viničarskega reda sploh priti ne more. Naš glas, naše zahteve in potrebe morajo imeti celo prvenstveni značaj pri vseh merodajnih činiteljih. Viničarsko vprašanje je prav za prav eksistentno vprašanje delovnega ljudstva naših vinorodnih krajev. S tem je viničarsko vprašanje obenem tudi za te dele dravske banovine največje socialno in nacionalno vprašanje, nikakor pa ni to kakšna mešetarsko-kupčijska privatna zadeva pešice meščan-skih, tako naših, kakor inozemskih vinogradnikov, kateri bi iz nas in iz naše zemlje samo radi vlekli in grabili, mi množica, pravi narod, mi pa naj zanje samo garamo, stradam in čez prste gledamo. Mar mislijo dotični člani ljutomerskega vinarskega društva, kateri so v potu svojega obraza skovali ta zopetni predlog proti viničarskemu redu, da bi se z njegovo spremembo moglo takoj odpomoči nekaterim »gospodarsko faliranim« vinogradnikom? Nikdar ne! Radi viničarskega reda in radi viničarskih dajatev niso propadli, in magari, da bi njim odslej čisto zastoj delali, ne bodo mogli znova vstati. Vzroki »zafuranosti in spufanosti« niso na nas viničarjih, niti ne na viničarskem redu, marveč čisto drugod, zato jih tudi iščite in jih odpravite tam, kjer so. Če so torej komu med ljutomerskimi vinogradniki zadnji čas razmere postale že nevzdržne, povemo, da za nas viničarje nikdar niso bile dobre in so predvsem danes nam še desetkrat bolj nevzdržne. Pa še nas hočete pritisniti. Vprašanje pa je, če se bo posrečilo. Gotovo ne. Viničarski red je tukaj radi viničarjev, ne pa morda radi vinogradnikov. Z zakonom in z močjo države se mora vedno delati red in ščititi slabjšega pred samovoljo močnejšega, torej viničarja, pred slučajnim prevelikim izkoriščanjem vinogradnika. Mi hočemo le »viničarski« red, nikakor pa ne vinogradniškega.

Gotovi pa, kateri so mnjenja, da jim vinogradi še vedno zadosti ne nesejo, pa jim kot najboljšo rešitev svetujemo, naj potem sami zagrabbajo za motike in za delo, vsaj v svojih vinodragih, pa bodo videli, kako hitro jih bo minila vsaka misel o znižanju in prikrasjanju zaslužka komurkoli, še bolj pa jih bo minila misel na spremembo in poslabšanje viničarskega reda. Kdor ne dela, marveč samo prekrižanih rok gleda, tak tudi nikdar ne razume, česa je delavcu treba. Zakaj pa kmetski vinogradnik, ki pridela slabše vino in ga vedno cenejše proda, vedno boljše plača svoje viničarje in delavce in jim da še hrano? Zato ker on tudi sam dela. Če je postal pri delu lačen in utrujen, ve, da je prav tako tudi z onim, ki zraven njega dela. Meščanski vinogradniki pa hočejo vedno biti v lepo izgubljeni obleki, v veseli družbi po raznih vinskih hramih in zidanicah, svoje razne »milostljive« pudraže takorekoč z žulji svojih viničarjev, ki niti kruha in soli nimajo. Vozijo se ti vinogradniški gospodje na izlete, na obiske in zabave, ko pa viničar po zaslužek pride, pa nikoli denarja

nimajo in se s krizo izgovarjajo. Delat naj gredo, pa bodo takoj na lastni koži občutili, da se današnje gospodarstvo, tako tudi vinogradništvo, že dolgo več ne vodi po pravih potih, po naravnih in po božjih načelih, katera so: najprej je človek, potem gospodarski dobički in »kšefti«, najprej bodi človeka dostojno življenje obeh, viničarja in vinogradnika, ne pa samo vinogradnika, kakor je to danes. Kadar je to zagotovljeno in kar potem ostane od tega še povrh, to je potem smatrati kot pošteno in pravično pridobljeni dobiček. Ko bo to pri nas tako urejeno, tedaj naenkrat ne more biti več viničarskega vprašanja in tudi ne bomo rabili nobenega viničarskega reda.

Organizacija

Občni zbor strokovne skupine viničarjev v Mariboru bo v nedeljo 4. marca ob pol 9 v prostorih Delavske zbornice III. nadstr. v Mariboru. Dnevni red: čitanje zapisnika, poročila odbora, volitev, sprememba pravil in slučajnosti. Vsi člani mariborske skupine ste obvezni, da se občenega zbora udeležite in s seboj pripeljete še tovariše!

Razno

Razno. Vložena je tožba zoper vinogradnika dr. Brandsteter Franca, odvetnika v Mariboru. Pri tožbi na srezko načelstvo Maribor levi breg zoper predsednika občine Kamnika, ker je sabotiral »Uredbo o viničarskem redu« in naložil denarno takso 30 Din za vsakega člana viničarske komisije, katero bi moral plačati predlagatelj vsake viničarske komisije. Na vinič. komisiji v Zg. Kungoti je zmagal viničar Roj Franc in dobil izplačano nagrado 500 Din. Zastopal ga je tov. Krpan Anton. Viničar Černič Anton je dobil pravdo pri sodišču in mu mora vinogradnik plačati 700 Din škode za mleko, ker ni mogel imeti pogojene krave radi nepopravljenega hleva. V Hočah je na vinič. komisiji tov. Sorko Stefan dobil od g. dr. Ipavica izplačan odtegnjeni zaslužek 900 Din. Zastopal ga je viničar tov. Šauperl Viktor iz Limbuša. Razprava vinič. komisije na Kogu, na predlog viničarja Strniša Pavla zoper grofico Irmo Vurmbrand Georjevič radi zahtevka 11.568 Din, se ni mogla vršiti, ker od obtožencev nihče ni prišel. Zadevo ima že v rokah odvetnik. Tri vinič. komisije, ki bi se morale vršiti v obč. uradu Nova cerkev (Haloze), se niso vršile, ker vinogradniki niso prišli. Vložena je že tožba pri sodišču. V Ljutomeru je na vinič. komisijo prišlo do sporazuma. Vinogradnica Kolbl Marija je plačala odtegnjeni zaslužek 60 Din Simonu Štefanu in mu da še dva hleba domačega kruha. Zastopal je viničarja Kosič Janez. Razprava proti upravniku minoritskega samostana pa se je morala preložiti, ker občinski urad k razpravi ni pozval viničarja predlagatelja. Sodišče v Mariboru ni pri razpravi dne 26. jan. pripustilo, da bi dr. Glančnika zastopal odvetnik, marveč se je ta moral sam braniti, ker viničar tov. Tomažič Martin tudi ni imel odvetnika. Kozar Jakob od St. Petra pri Mariboru je vložil predlog vinič. komisiji zoper Gungl Milo iz Maribora, viničar Kraner Franc pa zoper g. Schwarz, tudi iz Maribora. V Ivanjkovcih se je dne 9. t. m. vršilo kar pet viničarskih komisij. Viničarje je zastopal tov. Rozman Peter, razpravam pa je predsedoval narodni poslanec Petovar. V zadevi viničarjev Strmšek Jakoba, Cimerman Petra in Muršič Jakoba njih gospodarji niso prišli in se izdalo samo uradno potrdilo, zoper katere se sedaj vložijo tožba pri sodišču. V sporni zadevi Šek Matije zoper vinogradnika Kovačiča Franca iz Krčovin pri Sv. Miklavžu pa se je dosegel sporazum, da ta plača viničarju 363 Din odtegnjenega zaslužka, 400 Din nagrade in da 100 kg krusnega zrnja in 40 kg krompirja. V razpravi Kosec Petra zoper vinogradnika Kosi Ivana, pa se je dosegel sporazum, da dobi viničar še plačanega zaslužka 300 Din. Ta je v letu 1933 naredil svojemu gospodarju 161 dnin, ob računu pa bi gospodar rad vse tako napravil, da bi še viničar njemu ostal dolžan, ne pa da bi on za teh 161 dnin viničarju kaj plačal.

Iz uredništva:

Radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti dopisov iz Litije in Slovenjgradca. Na vrsto pridejo v prihodnji številki.

Iz centrale

Na okrožnico uprave »Delavske Pravice«, v kateri se naprošajo skupine naj pošljejo naslove delavcev, da bi se jim pošiljal list na ogled, sta doslej odgovorili samo dve skupini in sicer skup. les. del. Nazarje in skupina rudarjev v Zagorju.

Kaj pa ostale skupine? Usmerite delo tudi v ta pravec, kajti le na ta način, da povečamo število naročnikov, bo mogoče povečati tudi obseg lista.

Na okrožnico št. 5 z dne 16. t. m. prosimo vse skupinske odbore, kakor tudi zveze, da nam čimprej odgovore. Naj ne bo skupine, ki bi v tem oziru ne storila svoje dolžnosti.

Še vedno je nekaj skupin, ki nam ne sporoče, kdaj se bo vršil redni letni občni zbor. Vse odbore teh skupin pozivamo, da v najkrajšem času skličejo občne zборе in gredo potem na redno delo. Več aktivnosti in borbenosti.

Nameščenci

Nameščenec naj bo zaveden član svoje organizacije! Ni zadosti, da se samo vpiše v organizacijo, katere pravila si do dobra preštudiral in si v njih spoznal program ter ga priznal za svojega. Vedno skrbno čitaj nameščensko rubriko v svojem časopisu. Pa tudi napiši za svoj list vse, kar se godi v tvojem področju, kar bi utegnilo zanimati sočlane in tako koristilo nameščenski organizaciji.

Vsi člani naj se pa tudi zavedajo svojih dolžnosti napram organizaciji. Ker si pa že med organiziranimi, bodi toliko zaveden, da boš članarino vedno pravočasno poslal. S tem boš že mnogo pomagal k rednemu poslovanju odbora. Gotovo je pa tudi, da takoj v začetku meseca najlažje plačamo svoje obveznosti. Naša organizacija naj ima samo aktivne člane, da bo živa in delavna. — Blagajnik.

Rudarji

Zagorje. V nedeljo, dne 18. t. m. je bil občni zbor naše skupine. Zopet smo polagali račune o našem delu. Res, danes so za delavce težki časi, a najbolj težki so za rudarje. In med rudarji vodi strokovno organizacijo v teh težkih časih ni lahko delo. Kljub vsemu temu pa se moremo pohvaliti. Vzdržali smo in ne samo vzdržali, celo napredovali smo za 17 članov. Posebnih živahen pa je bil naš mladinski odsek. Imel je 28 sestankov s predavanji o načelnih vprašanjih. Priredil je tudi 3 igre in napravil je en izlet. Če bi pa ne bilo toliko naše mladine brez zaslužka, bi bil pa gotovo mladinski odsek še močnejši in tudi živahnejši. — V imenu centrale je odboru in celotnemu članstvu častital k uspehu tov. Langus. Povdaril je veliko važnost našega strokovnega pokreta danes, ko je na razvalinah klasične organizacijske dobe slovenskih katoličanov ostala samo še JSZ. Vsa znamenja drugod in doma pa kažejo, da bodo ravno strokovne organizacije odločilno vplivale na preureditvi družbe. Za katoličane so podane načelne smernice v papeževi okrožnici »Quadragesimo anno«. — Izvolili smo nov odbor, ki bo, tako upamo, krepko vodil še naprej naše strokovno delovanje.

Zagorje. S 15. februarjem je prenehala s svojim delom prehranjevalna akcija za brezposelne. V Ljudski kuhinji se je cela dva in pol meseca kuhalo enkratno dnevno hrano, to je kosilo 40. brezposelnim delavcem. Na vse prošnje osebne in pismene, katere je prej. odbor vložil na občino radi denarnih sredstev, s katerimi razpolaga občina, ki jih je dobila od banovinskega bednostnega fonda, za ustanovitev javne kuhinje, ali za podporo že obstoječe — se ni dobilo ničesar.

Prehranjevalna akcija za brezposelne, ni dobila ničesar od tega, razen nekaj koruznega zdroba. Vendar pa v banovinski bedn. fond prispevamo vsi, in bi bilo zato treba nekoliko več uvidevnosti, od strani odločujočih faktorjev! Sedaj je moral preh. ak. odbor s kuhinjo likvidirati. Da ni nudila Del. zbornica denarnih sredstev, bi morala kuhinja že prej prenehati. Zato so ji vsi, predvsem odbor preh. ak. brezpos., kakor tudi vsi tisti, ki so imeli dobro hrano, solidno postrežbo in toplo zavetišče, zelo hvaležni. Posebna zahvala tudi vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli k tej dobrodelni prehranjevalni akciji.

Sedaj se je že začelo z raznimi javnimi deli. Nekaj teh, ki so bili na hrani, je odšlo v Radeče, kjer se gradi ban. cesta. Odšlo jih je 55. V Zagorju so pa tudi začeli z razširitvijo glavne ceste, ki pelje skozi Toplice. Doma so zaposleni predvsem oženjeni delavci. Toda napornemu delu, ki

ga imajo, bi morala biti temu primerna plača. Oče z družino, pa hočeš nočeš, mora prijeti za delo in to za vsako ceno. Tu gre za skorjo kruha! Kako more živeti s sijajno plačo 2.50—2.75 Din na uro, in ob tako trdem delu nihče ne pomisli. Ali nihče ne čuti več odgovornosti pred pravico, ki mora priti slej ko prej?!

Na tak način našega socialnega in gospodarskega zla ne bomo rešili. To je samo krparija, samo miloščina. Ljudem je treba dati dela — in poštenega zaslužka — zaslužka tudi tistim, ki so le delno zaposleni, kajti vsak že danes bridko občuti na svoji koži, da je največji odjemalec le delavec. Zato sledi delavcu plača po vrednosti njegovega storjenega dela. Delavec samo garaj, drugi naj pa uživa sadove tvojega dela. Tako se godi, da danes kapital na račun tistih brezpravnih delavcev kuje kapital nemoteno naprej, kolikor se mu hoče, in to še posebno inozemski, ki izkorišča naše narodno premoženje! Delavec.

Trbovlje. (Da se ne pozabi.) 25. febr. t. l. pride vsi člani na občni zbor naše strok. skupine rudarjev, ki se vrši ob 4 popoldne v tajništvu. O položaju našega rudarskega gibanja bo poročal strokovni tajnik tov. Lešnik.

Tekstilno delavstvo

Tržič. V nedeljo, dne 25. febr. t. l. se vrši ob 9 dopoldne v dvorani našega doma redni letni občni zbor naše skupine s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila odbornikov. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Govor delegata iz Ljubljane. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev delegatov za občni zbor JSZ. 7. Sprejetje pravilnika posmrtninskega fonda. 8. Slučajnosti.

Ker na občnem zboru poda račun stari odbor in se določijo smernice za delo novega odbora v prihodnjem poslovnem letu, zato je važno za vsakega člana, da se občnega zbora sigurno in točno udeleži. Saj je vsakega člana častna dolžnost in pravica, da na občnem zboru izrazi svoje mnenje o bodočem delu skupine in novega odbora, ki bo vsako dobro misel z veseljem osvojil. Zato se občnega zbora zanesljivo vsi udeležimo, da polkajemo s tem, da smo vedno pripravljeni pomagati skupini in se radi odzovemo njenemu vabilu.

V nedeljo je stopilo pred tržiško javnost »Podporno društvo Peko«, ki je v našem domu uprizorilo Shakespeare-jevo dramo »Othello«. Pod pritiskom težke krize v čevljarški industriji so si nameščenci in delavci trdili »Peko« ustanovili navedeno društvo, ki naj zbira fond za pomoč v času potrebe. Ker si društvo s samo članarino v današnjih razmerah ne more veliko pomagati, mora iskati v smislu svojih pravil drugih virov. Nedeljski poskus je bil prav posrečen. Posetniki nedeljske predstave, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so podprli društvo pri njegovem človekoljubnem stremljenju, zraven so pa imeli res umetniški užitek, za katerega so prirediteljem iz srca hvaležni. V nedeljo bodo igro ponovili zvečer, drugo nedeljo pa popoldne.

Tiho in neopaženo pa deluje Podporno društvo v tukajšnji predilnici, ki obstoja že precejšnjo dobo in je s članarino in prispevki tovarne zbralo že precejšen fond. Po skupnem dogovoru med lastniki tovarne ter delavskimi zastopniki in organizacijami je društvo uvedlo obvezno članstvo za vse delavstvo te tovarne in pa popolnoma po pravilniku urejeno starostno zavarovanje. V fond prispeva tovarna sama polovico plačane članarine. Vзајемно sodelovanje tovarne, nameščencev in delavstva zna roditi lepe sadove. Delavstvo si je začelo pomagati samo in prav ima.

Marsikateri delavec v Tržiču misli, da radi podpornih društev ni treba strokovne organizacije in misli to pustiti v nemar. A to je velika zmotna, ki postane lahko usodna. Strokovna organizacija ima popolnoma drug in gotovo še važnejši pomen. Ona brani delavske stanovske pravice in gorje delavstvu, če ne bo znalo svojih pravic samo braniti; a to zmore le v svoji stanovski organizaciji. O tem se bomo pogovorili na občnem zboru naše skupine.

Litija. Dne 25. t. m. ob 3 pop. se vrši v gostilniških prostorih g. Cerarja Franika predavanje o bolniškem in nezgodnem zavarovanju kakor tudi postopanje obratnih zaupnikov pri raznih intervencijah pri podjetju. Člani, pripeljte s seboj tudi svoje tovariše, ker je to predavanje važno za vsakega delavca.

Lesno delavstvo

Slovenjgradec. V »Delavski Pravici« najdemo zadnja dva meseca polno poročil o delovanju naših delavskih strokovnih skupin, ki polagajo račune o svojem delu v preteklem letu. Lepa so ta poročila. Tudi pri nas obstoja skupina, le žal, da ne more poročati o nikakršnem delu. Zakaj ne? Odgovor ni težak. Skupina spi! Obstoja, a le na papirju, bolj kakor pa v resnici. Le životari. Vzrok je v tem, da nimamo ljudi, ki bi prišli za delo od prave strani, in drugi največji vzrok je ta, kakor ga največkrat najdemo, nezavednost delavstva. Skušali smo že na vse načine spraviti skupino do rednega poslovanja, a delavstvu, razen par izjem, ni mogoče dopovedati potrebe in koristi svoje organizacije. Zato koleba delavstvo sem in tja, delodajalci pa ga izkoriščajo. In kadar hoče ta ali oni delavec storiti nekaj po svoji lastni volji in prepričanju, za svoj dobrobit, mu je že delodajalec za petami, ki mu grozi z odpustom in Bog si ga vеди s kom. To se je predvsem opazilo tudi ob priliki občinskih volitev in volitev v Delavsko zbornico, zlasti v tovarni meril, kjer so delavce poklicali skupaj in jim zagrozili, da moravoliti to, kar oni zahtevajo, sicer bo sledil odpust. Delavstvo je moralo voliti v obeh primerih zagovornike kapitala, ne pa zastopnikov, ki so zagovarjali tudi interese delavskih slojev. A delavstvo kljub temu ne pride do prepričanja, da je rešitev le ena, in sicer ta, da se organizira. Govore sicer, da bi bilo že potrebno, a kadar pride za res, tedaj pa pade slehernemu srce v hlače in pravi: »Jaz bi že, kaj bo pa delodajalec rekel?« Mi pa pravimo: Ali delodajalec reče, kadar vas pritiska in se vam godi krivica? »Tega ne smem, kaj bo pa delavstvo reklo?« Kaj bo rekla javnost, kaj socialni čut in ljubezen do bližnjega? Ne tega ne boste nikoli slišali! Zato pa tudi ti delavec stori enkrat odločen korak!

Iz zgornjih razlogov tudi naši možje, ki imajo smisel za organizacijo, nimajo tiste moči in tudi ne veselja za kakšno stvarno delo, ko pa vidijo, da delavstvo samo sebi noče dobiti. Brez članov tudi odboru ni mogoče kaj doseči. Skupina ali organizacija brez članov je kakor vojska brez armade, ki nič ne zaleže. Le kadar je kateri postal brezposelen, tedaj vsak ve kje je skupina, kje je njen tajnik. Tedaj pride prositi pomoči. Mnogim brezposelnim smo zadnji dve leti pripomogli do brezposelnih podpor in še mnogokrat žrtvovali poštino zdaj na eno zdaj na drugo stran. Pri tem pa nismo niti vprašali, če si naš, ali si rdeč, ali celo plav. Storili smo svojo dolžnost do bližnjega, da mu pripomoremo do podpore, ki mu gre in za katero je leta in leta plačeval prispevke. Videli bomo, kako bo zdaj. Naši vztrajnejši in najuvednejši delavci so sklenili, da skupino spravijo zopet k življenju. Poskusili bomo srečo, koliko zavednosti bo delavstvo sedaj pokazalo do svojega stanu. Zato sklicuje skupina svoj občni zbor za nedeljo, dne 4. marca t. l. ob 10 dopoldne v Združenem domu. Dnevni red je: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Kratko poročilo starega odbora. 3. Poročilo zastopnika centrale. 4. Volitve novega odbora in nadzorstva. 5. Predlogi in slučajnosti.

Želimo, da delavstvo sedaj pride na občni zbor polnoštevilno in da začne intenzivno delati za svoje koristi in koristi vseh delovnih slojev.

Stavbinski delavci

Ljubljana. Strokovna skupina pleskarjev, sobo- in črkoslikarjev. Vsem članom se sporoča, da se bo vršil redni mesečni sestanek v četrtek 8. marca 1934 ob pol 5 popoldne v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti 2/I. — Udeležba na sestanku je obvezna za vse članke. Ako hočemo, da se bo delo v skupini dobro razvijalo, mora pri tem sodelovati vse članstvo. To pa je mogoče samo na ta način, da se redno udeležujejo sestankov.

Vsi prosilci za podporo pri Javni borzi dela naj se nemudoma zgledajo v društveni pisarni med uradnimi urami. — Odbor.

Razno

Ljubljana. V nedeljo dne 18. febr. t. m. se je vršil redni letni občni zbor strokovne skupine JSZ. Občnega zbora so se udeležili vsi člani, zaposleni v tovarni »Zmaj«. Občni zbor je vodil tov. Toman. V novi odbor so bili izvoljeni kot predsednik tov. Rupnik Žan, pod-

predsednica Rozman Marija, tajnica Kunaver Ivanka, blagajničarka Bežuh Minka, gospodar Velič Franc. Kot odborniki: Jarc Franc, Baucon Frančiška in Gosar Marija. V nadzorstvo: Mlakar Ivan, Čuden Terezija in Srebot Francka.

V daljšem govoru je nato poročal zastopnik centrale tov. Rozman o važnosti delavskih strokovnih organizacij in delavske socialne zakonodaje. Ob tej priliki se je sklenilo, da se bodo večkrat vršili članski sestanki, da tako tudi delavstvo naše tovarne pride do one delavnosti, kakor ostale skupine JSZ.

Delavska kultura

Javornik. V nedeljo 25. t. m. prirede člani naše skupine na Jesenicah v dvorani Krekovega doma igro »Hlapci«. Igra se prične točno ob 8 zvečer. Vabijo se vsi delavci in njihove družine, da se te Cankarjeve igre v velikem številu udeležijo. Igra je za današnje čase zelo primerna. Na svidenje!

To in ono

Trbovlje. V soboto 17. t. m. se je pri popravilu elektr. voda smrtno ponesrečil elektrikar Bratun Janez. Vsaka zdravniška pomoč je bila nemogoča. Pokojni je bil zelo mirnega značaja, dober delavec in dober oče svoji družini. Zapuščena žena in enega otroka na malem posestvu v Bevkem. Blag spomin njegovi duši! Preostalih naše sožalje. — Ze sedaj praznujemo kar po tri dni v tednu, pa pravijo, da bomo še več. Kako bomo živeli? Z javnimi deli menda ne bo nič. Na banovinskem zasedanju se nas s kakimi javnimi deli niso nič spomnili. Gospodje, povejte, kaj naj počnemo?

Tolažbo — namreč pustno — so imeli, skoro gotovo sami vrhniški brezposelni delavci in nameščenci, na pustni torek s svojo maškerado. Bila je prav značilna za današnje čase.

Pred nedavnim časom smo brali v listih, da bo začela z obratom neka nova tekstilna družba v bivši Polakovi tovarni na Vrhniki in bi tako zaposlila tamkajšnje brezposelne. Ker pa vsi znaki nič ne kažejo, so si pomagali na ta način, da so postavili novo tovarno na štiri kolesa in jo okrasili od vseh strani s kričečo reklamo, med drugim: »Tekstilna-Vrhnika se priporoča za cenj. naročila«. »Sprejme na delo 400 delavcev« (gotovo tudi nekaj nameščencev). Ta voz so vozili po celi Vrhniki, a sam glavni ravnatelj nove tekstilne je pa hitel od hiše do hiše z vzorci za naročila.

Ko sem te prizore slučajno videl, sem si mislil: edinstvena maškerada — bridka tolažba.

Zahvala

Rimske toplice. Podpisana se iskreno zahvaljujeva J. S. Z. za bolniško podporo. Obenem se zahvaljujeva tudi članstvu skupine lesnega delavstva v Rimskih toplicah, ki nama je priskočilo za časa moje boleznj na pomoč. Vsak zavedni delavec naj se zbudi iz spanja in naj se zave, kako je potrebna in koristna organizacija. Zato priporočam vsakemu delavcu in delavki, naj se organizira, ker v skupnosti je moč. Krščansko soc. pozdrav! — Ludvik in Marija Deželak.

Socialna in gospodarska politika

SUZOR v decembru 1933. V decembru 1933 je bilo zavarovanih pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu 513.079 delavcev. Napram decembru 1932 je padlo število zavarovanega delavstva za 52.528 delavcev. Povprečna zavarovana plača znaša 22.69 Din in je nižja napram letu 1932 za 1.08 Din.

Zahvala

Ker mi je KARITAS po smrti moje sorodnice takoj izplačala celo zavarovano vsoto, se ji najtopleje zahvaljujem in jo vsakomur priporočam.

Vič - Glince, 12. februarja 1934.

Jernej Sivc l. r.

Pridobivaj novih naročnikov za »DELAVSKE PRAVICE«!